

SE i klimatske promene

MODUL 6

Ovaj modul je dizajniran da pruži učesnicima znanja i pripremi ih za širok spektar mogućnosti zapošljavanja i obuke. Kroz ovaj modul, učesnici će posebno istražiti kako kompanije i organizacije doprinose održivosti životne sredine i socijalnoj pravdi. Upoznaćete se sa osnovnim konceptima kao što su odgovorno upravljanje resursima i uticaji klimatskih promena na različite zajednice. Pomoću primera iz stvarnog života, kao što je Sunčana farma Jeresa, učesnici će upoznati praktičnu primenu održivih praksi.

POČETAK

O OVOM KURSU

Ovaj kurs je jedan od rezultata projekta **Bolje sarađujte!**.

Projekat Bolje sarađujte!, obrazovanje kroz i do vrednosti društvene / ekonomije kao načina jačanja društva, je projekat koji povezuje oblasti obrazovanja i društvenog preduzetništva kroz različite aktivnosti. Njegov cilj je da poveća kapacitet kompanija koje posluju u oblasti socijalne ekonomije za sprovođenje obrazovnih aktivnosti u oblasti društvenog preduzetništva i time da efikasno odgovore na izazove savremenog sveta, kao i da poveća inicijativu i preduzetništvo kod mladih i njihovo efikasno uključivanje u društveni i profesionalni život zajednica.

Broj projekta: 2023-1-PL01-KA220-YOU-000158100

Finansiran od strane Evropske unije. Stavovi i mišljenja izraženi su, međutim, samo stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Evropska unija ni EACEA ne mogu biti odgovorni za njih.

Kurs Bolje sarađujte!

1

SE i primat vrednosti nad
profitom

2

SE i nejednakosti

3

SE i lokalni razvoj

4

SE i digitalna
transformacija

5

SE i starenje društva

6

SE i klimatske
promene

UVOD

Modul 6: SE i klimatske promene

Socijalna ekonomija je važan deo ekonomije Evrope, koji obuhvata 2,8 miliona preduzeća i organizacija, kao što su: kooperative, zadruge, udruženja, socijalna preduzeća. Ova preduzeća zapošljavaju oko 13,6 miliona ljudi i čine 8% ekonomije EU.

Preduzeća socijalne ekonomije fokusiraju se na promovisanje solidarnosti, lokalnog razvoja, rodne ravnopravnosti, socijalne inkluzije i održivih praksi, uz očuvanje nezavisnosti od javnih institucija i vlasti. Promovišu vrednosti i principe kao što su:

- primat ljudi i socijalnih ciljeve nad profitom
- demokratsko donošenje odluka
- transparentno upravljanje
- vrednovanje doprinosa zasnovanog na radu umesto na finansijskim ulaganjima.

U ovom modulu fokusiraćemo se na održive prakse i kako socijalna ekonomija može pomoći u borbi protiv klimatskih nepravdi.

POČETAK

Ali prvo... odvojite trenutak za samorefleksiju!

Odgovorite na sledeća pitanja i ne zaboravi da upišete slovo koje odgovara vašem odgovoru: biće potrebno za definisanje vašeg profila na kraju testa!

→ Sledeće

Ali prvo... izdvojite trenutak za samorefleksiju!

Gde obično kupujete svežu hranu (voće, povrće,...)?

A- U velikim stranim lancima supermarketa

B- U lokalnoj prodavnici ili nekoj maloj mreži prodavnica

C- U nekoj kooperativi ili na lokalnom gazdinstvu

Пошаљи

→ Sledeće

Ali prvo... izdvojite trenutak za samorefleksiju!

Šta radite sa ostacima hrane u domaćinstvu?

C- Kompostiram organske ostatke

A- Često bacam hranu

B- Pokušavam da planiram obroke i upotrebim ostatke hrane

Пошаљи

→ Sledeće

Ali prvo... izdvojite trenutak za samorefleksiju!

Gde obično pijete jutarnju kafu i/ili doručkujete (van kuće)?

C- U kafiću koje vodi kooperativa ili socijalno preduzeće

A- U kafiću koji je deo multinacionalnog lanca ili franšize

B- U lokalnom baru ili kafiću

Пошаљи

→ Sledeće

Ali prvo... izdvojite trenutek za samorefleksiju!

Kako obično idete na posao ili u školu?

A- Automobilom, sam

B- Javnim prevozom ili delim prevoz automobilom sa kolegama

C- Peške ili biciklom

Pošalji

→ Sledeće

Ali prvo... izdvojite trenutak za samorefleksiju!

Šta radite sa odećom koju više ne koristite?

C- Doniram odeću ili razmenjujem putem inicijativa socijalne ekonomije (razmena, lokalni polovni proizvodi, itd.)

B- Ostavljam u reciklažni kontejner ili dajem humanitarnoj organizaciji

A- Bacam je u smeće

Pošalji

→ Sledeće

Otkrijte svoj profil!

**Većina
odgovora A**

**Većina
odgovora B**

**Većina
odgovora C**

→ Sledeće

Osnove održivosti i akcije protiv klimatskih promena

Razumevanje uzročnika klimatskih promena, uključujući prirodne fenomene i ljudske aktivnosti, ukazuje nam na hitnost rešavanja rastuće emisije ugljen-dioksida i njegovog uticaja na životnu sredinu.

Међународна метеоролошка организација (ММО) обавештава да су концентрације ГГИ у атмосфери достигле свој максимум 2019. године, достижући нивое упоредиве са пре више од три милиона година. Током тог периода, Земља је имала температуре отприлике 3°C више и нивое мора од 10 до 20 метара изнад садашњих нивоа. Према Мрежи глобалне трагове, отисак угљеника се наставља бескрајно ширити.

Osnove održivosti i akcije protiv klimatskih promena

Generisanje obnovljive energije proizvodi mnogo manju emisiju od sagorevanja fosilnih goriva. Prelazak sa fosilnih goriva, koja trenutno čine najveći deo emisija, na obnovljive izvore je ključan za rešavanje klimatske krize.

Pored toga, obnovljivi izvor energije su sada jeftiniji u većini zemalja i stvaraju tri puta više poslova nego fosilna goriva. Neki primeri obnovljivih izvora su sunčeva energija, vetar, geotermalna energija, hidroenergija, energija mora i energija iz biomase.

Još jedan način da pomognemo našoj planeti je implementacija cirkularne ekonomije.

Ona podrazumeva minimiziranje otpada. Umesto da bacamo stvari kada nam više nisu potrebne, pokušajmo da ih ponovo upotrebimo reciklažom. To stvara dodatnu vrednost i pomaže nam da efikasnije koristimo resurse.

CIRKULARNA EKONOMIJA

Način proizvodnje i korišćenja stvari koji podrazumeva deljenje, iznajmljivanje, ponovno korišćenje, popravku i reciklažu koliko god je to moguće. Na taj način se produžava vek trajanja proizvoda.

Klimatska pravda i socijalna jednakost: Razumevanje povezanosti

Razumevanje klimatske pravde i socijalne jednakosti je kao prepoznavanje dva dela slagalice koji se savršeno uklapaju. Oba su ključna za izgradnju pravednijeg i zelenijeg sveta za sve. Da pojasnimo:

Klimatska pravda je razumevanje činjenice da klimatske promene utiču više na određene zajednice iako one nisu odgovorne za njih.

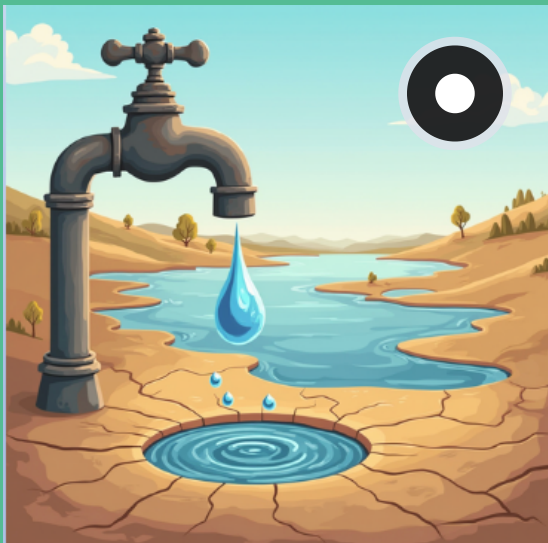
Ljudi u zemljama sa niskim primanjima, manjine, pojedinci iz autohtonih naroda, žene i osobe sa invaliditetom suočavaju se sa najtežim posledicama. Suočavaju se sa poplavama, požarima, sušama i ekstremnim temperaturama, i često nemaju novac ni odgovarajuću podršku za suočavanje sa ovim izazovima.

Klimatska pravda i socijalna jednakost: Razumevanje povezanosti

Neke zajednice imaju poteškoće u snabdevanju pijaćom vodom. To je jasan primer ekološke nepravde. Znamo da nemaju svi iste mogućnosti za pristup vodi. Klimatske promene utiču na vodu na dva načina:

Zbog klimatskih promena, voda postaje oskudna i skupa. To znači da neke osobe, posebno žene i deca, imaju problem u snabdevanju pijaćom vodom. Tada oni provode mnogo vremena tražeći vodu, što im oduzima vreme za školu i druge važne aktivnosti, a istovremeno ih izlaže riziku od povreda ili iskorišćavanja.

Према УНИЦЕФ-у, четири милијарде људи (готово две трећине светске популације) искусују озбиљан недостатак воде најмање једном месечно, а више од две милијарде људи живи у земљама где је снабдевање водом недовољно.

Klimatska pravda i socijalna jednakost: Razumevanje povezanosti

Klimatske promene i degradacija životne sredine predstavljaju značajne izazove za buduće migracione tokove, što zahteva politička rešenja usmerena na pripremljenost, održivi razvoj i međunarodnu saradnju. Ovi uticaji nepravedno pogađaju zajednice i pojedince koji su manje odgovorni za pojavu ovih fenomena.

Prema Un-habitat-u, visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR), ekstremni klimatski događaji kao što su jaki pljuskovi, suše, toplotni talasi i cikloni bili su odgovorni za 23,7 miliona unutrašnjih raseljavanja u 2021. godini. Iako je većina ovih raseljavanja bila unutar nacionalnih granica, deo pogođenog stanovništva bio je primoran da potraži sigurnost i zaštitu i u drugim zemljama.

Ciljevi održivog razvoja: plan za globalni napredak

Posljednjih godina sve je veći fokus na rešavanje najvećih izazova sa kojim se susrela naša planeta. U tome nam pre svega mogu pomoći Ciljevi održivog razvoja (SDG). Ovi ciljevi, koje su definisale Ujedinjene nacije, imaju za cilj da iskorene siromaštvo, zaštite planetu i obezbede prosperitet za sve do 2030. godine.

Ovi ciljevi pružaju putokaze za vlade, kompanije i zajednice širom sveta kako da zajednički rade u cilju stvaranja bolje budućnosti. Baveći se temama kao što su iskorenjivanje gladi, obezbeđivanje zdravlja i borba protiv klimatskih promena, SDG su ključni za stvaranje pravednijeg i održivog društva.

Ciljevi održivog razvoja: plan za globalni napredak

6 ČISTA VODA I
SANITARNI USLOVI

7 DOSTUPNA I
ČISTA ENERGIJA

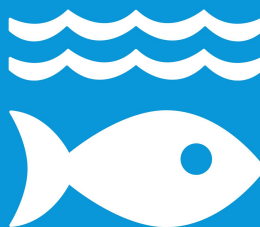
11 ODRŽIVI GRADOVI
I ZAJEDNICE

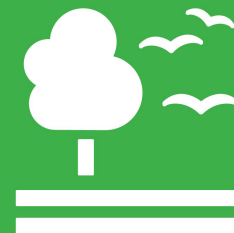
13 KLIMATSKE
AKTIVNOSTI

14 ŽIVOT ISPOD
MORA

15 ŽIVOT NA
ZEMLJI

7. DOSTUPNA I ČISTA ENERGIJA

Od 2000. do 2018. godine, procenat ljudi sa pristupom električnoj energiji povećao se sa 78% na 90%, dok je broj ljudi bez struje smanjen na 789 miliona. Međutim, sa rastom svetske populacije, potražnja za pristupačnom energijom takođe raste, što dovodi do značajnih klimatskih uticaja zbog zavisnosti od fosilnih goriva.

Da bi se postigao Cilj održivog razvoja 7 do 2030. godine, od ključnog je značaja ulagati u obnovljive izvore energije kao što su solarna, vetro i toplotna energija, poboljšati energetske efikasnost i obezbediti univerzalni pristup energiji. Proširenje infrastrukture i modernizacija tehnologije za proizvodnju čiste i efikasne energije širom sveta ne samo da će podstaći ekonomski rast, već će i doprineti zaštiti životne sredine.

11. ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

Više od polovine svetske populacije živi u urbanim područjima. Do 2050. očekuje se da će ova brojka porasti na dve trećine, i dostići 6,5 milijardi ljudi. Postizanje održivog razvoja zavisi od značajnih promena u gradnji i upravljanju urbanim sredinama. Brza ekspanzija gradova, podstaknuta rastom populacije i migracijom, dovela je do pojave megagradova, posebno u zemljama u razvoju, praćena sve većom prisutnošću urbanih marginalnih naselja. Održivi urbani razvoj podrazumeva podsticanje mogućnosti zapošljavanja, uspostavljanje sigurnih i pristupačnih stanova, kao i razvijanje otpornih društava i ekonomija. Ovo zahteva investicije u javni prevoz, stvaranje zajedničkih zelenih površina i poboljšanje planiranja i upravljanja gradovima kroz inkluziju i aktivno učešće.

15. ŽIVOT NA ZEMLJI

Preživljavanje čoveka u smislu hrane i načina života, u mnogome zavisi od zemlje i od mora. Hrana biljnog porekla čini 80% naše ishrane, a poljoprivreda je ključni ekonomski sektor. Šume, koje pokrivaju 30% površine Zemlje, pružaju staništa mnogim vrstama, čiste vazduh i vodu, i pomažu u borbi protiv klimatskih promena. Međutim, svake godine se gubi 13 miliona hektara šuma, što dovodi do dezertifikacije od 3,6 milijardi hektara, uglavnom ugrožavajući siromašne zajednice. Iako je zaštićeno 15% zemljišta, biodiverzitet je i dalje u opasnosti, sa skoro 7.000 vrsta kojima se ilegalno trguje. Potrebne su hitne mere za očuvanje prirodnih staništa i biodiverziteta, jer je to od ključnog značaja za globalnu sigurnost hrane, otpornost na klimatske promene i mir.

14. ŽIVOT ISPOD VODE

Mora i okeani Zemlje su od vitalnog značaja za održavanje života i ublažavanje klimatskih promena. Sa preko tri milijarde ljudi koji zavise od morskih ekosistema, zabrinjavajuće je što je 30% svetskih ribljih rezervi prekomerno iskorišćeno. Pored toga, okeani apsorbuju 30% emisija ugljen-dioksida, ali je kiselina okeana porasla za 26% od početka industrijske revolucije, a zagađenje mora je na kritičnom nivou. Ciljevi održivog razvoja nastoje da zaštite morske ekosisteme i reše ove izazove kroz zaštitu i održive razvoj.

6. ČISTA VODA I SANITARNI USLOVI

Kao što smo videli, nedostatak vode utiče na više od 40% svetske populacije, a očekuje se da će se ova brojka povećati zbog porasta temperatura. Uprkos poboljšanjima u sanitaciji za 2,1 milijardu ljudi od 1990. godine, smanjenje zaliha pitke vode sada predstavlja globalni problem. Većina zemalja se suočava sa problemima u snabdevanju vodom zbog porasta suša i pustošenja, a projekcije ukazuju da će jedna od četiri osobe do 2050. godine imati česte prekide u snabdevanju vodom. Obezbediti i učiniti pristupačnom pitku vodu za sve do 2030. godine zahteva investicije u infrastrukturu, sanitarne uređaje i zaštitu ekosistema.

13. KLIMATSKE AKTIVNOSTI

Klimatske promene predstavljaju globalnu krizu sa širokim posledicama. Izduvni gasovi efekta staklene bašte premašili su 50% nivoa iz 1990. godine, što je dovelo do značajnog zagrevanja planete i trajnih promena u našem klimatskom sistemu. Klimatske katastrofe izazvale su ogromne ekonomske gubitke i ljudsku patnju, utičući na milione života. Za njihovo suzbijanje mobilizovano je do 2020. godine 100 milijardi dolara godišnje, kako bi se pomoglo zemljama u razvoju da se adaptiraju na klimatske promene i da bi se promovisao niskougljenični razvoj. Podrška ugroženim regionima nije usklađena samo sa Ciljem 13, već i sa drugim Ciljevima održivog razvoja. Međutim, potrebna je hitna akcija za ograničavanje globalnog zagrevanja i sprečavanje nepovratne štete, što zahteva odlučnu političku volju, veće investicije i zajedničke napore.

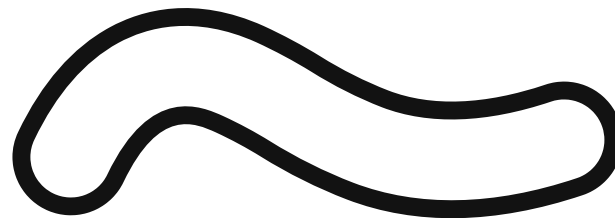

Ukratko, kada govorimo o klimatskoj pravdi i socijalnoj jednakosti, podrazumevamo da da svi imaju iste uslove za život. Nije reč samo o zaštiti životne sredine; već se radi o tome da svi imaju jednake šanse da napreduju, bez obzira na to ko su ili odakle dolaze. To je nešto za šta se vredi boriti.

***Testirajmo stečena
znanja!***

Koje su karakteriste socijalne ekonomije?

Fokusirana se na ličnu korist

Promoviše demokratsko donošenje odluka

Oslanjanje na javne institucije

Пошаљи

Zašto je važno smanjiti ugljeni otisak?

Da bi se podsticao ekonomski rast

Da bi se smanjio štetni uticaj uglje-dioksida na zemlji

Da bi se povećala zavisnost od fosilnih goriva

Пошаљи

Neki od obnovljivih izvora energije su:

Energija sunca i vetra

Ugalj i nafta

Prirodni gas i nuklearna energija

Пошаљи

Kako klimatske promene utiču na dostupnost pijaće vode?

Povećavaju nedostatak vode, posebno za ranjive zajednice

Povećavaju dostupnost pijaće vode za sve

Smanjuju nedostatak vode, posebno za ranjive zajednice

Пошаљи

Koji su osnovni zadaci Održivih ciljeva razvoja (SDGs)

Promovisati turizma i ekonomski rast

Povećati zavisnost od fosilnih goriva radi energetske sigurnosti

Zaustaviti siromaštvo, zaštititi planetu i osigurati prosperitet za sve

Пошаљи

Kako su klimatska pravda i socijalna jednakost međusobno povezani?

Oba su od suštinske važnosti za izgradnju pravednijeg i zelenijeg društva

Ta dva koncepta nisu u skladu jedan sa drugim

Пошаљи

Izazov za ugljenični otisak

Zamislite da istražujete klimatske promene.
Vaša misija danas je da odredite koliki je vaš
lični ugljenični otisak!

**Otkrijte svoj ugljenični
otisak!**

Izazov za ugljenični otisak

Sada kada znate veličinu svog ugljeničnog otiska, napišite kratak tekst u kojem ćete se osvrnuti na uticaj koji on ima na planetu i razmislite o načinima na koje bi ga mogli smanjiti.

Ovde napiši svoj odgovor.

Pošalji

Grupa za klimatsku pravdu i socijalnu ekonomiju

Klimatske promene utiču na zajednice širom sveta na različite načine. Ova aktivnost će vam pomoći da istražite stvarne izazove i kritički promislite o njihovim uticajima i rešenjima za te izazove.

Uputstva za aktivnost:

- Preuzmite radni list i četiri kartice sa scenarijima
- Izaberite karticu koja opisuje izazov klimatskih promena
- Koristi radni list za odgovore na pitanja

**Preuzmi
radni list**

Nađite inspiraciju kod onih koji to već rade!

Otkrijte neke projekte koji su sproveli nove strategije i stvorili inovacije u oblasti klimatskih promena:

Ukratko, Solarna farma La Jeresa nije samo simbol inovacija i održivosti, već i ubedljiva potvrda toga kako zajednička saradnja može dovesti do konkretnih rešenja u borbi sa savremenim ekološkim izazovima.

Čestitamo! Završili ste modul!

Sada bolje razumte glavne izazove i uticaj klimatskih promena povezanih sa socijalnom ekonomijom. Prepoznajući ove izazove, spremni ste da delujete u svojoj zajednici i da planirate projekte u oblasti socijalne ekonomije koji primenjuju održiv pristup.

Šta smo naučili

- Ključne termine povezane sa socijalnom ekonomijom i klimatskim promenama
- Prepoznati različite vrste ekoloških i socijalnih nepravdi, kao i ekonomske razlike, koje postoje u kontekstu klimatskih promena, identifikovanje strategije za njihovo rešavanje i učešća zajednice u njihovom rešavanju.
- Prepoznati ulogu promocije održivosti i društvene odgovornosti i razumeti na koji način se neguje kultura odgovornosti i inovacija koja počinje od vrha.
- Razviti svest o uticaju klimatskih promena i socijalnih nejednakosti na globalnom nivou i njihove efekte na različite zajednice i poslovne kulture, podstičući empatiju, razumevanje i kolektivno delovanje.

Dodatni resursi:

PROČITAJ / ISTRAŽI

+ SAZNAJ VIŠE

Xyept Solar La Jeresa

+ SAZNAJ VIŠE

Ciljevi održivog razvoja

+ SAZNAJ VIŠE

Kalkulator ekološkog
otiska

+ SAZNAJ VIŠE

Klimatske promene

+ SAZNAJ VIŠE

Klimatska pravda

Čestitamo! Završili ste online kurs **Bolje sarađujte!**

Vaš sledeći korak na ovom putovanju je primena ovih koncepata na projektima koje realizujete!

Još uvek imate nedoumice vezane za određene teme?
Vratite se na prethodne module i utvrdite svoje znanje!

1

SE i primat vrednosti nad
profitom

2

SE i nejednakosti

3

SE i lokalni razvoj

4

SE i digitalna
transformacija

5

SE i starenje društva

6

SE i klimatske
promene

Saznajte više o projektu **Bolje sarađujte! na našem sajtu**

